

14. Undervisningsinspektørens undersøgelse af forholdene på Aalborg Katedralskole
Undervisningsinspektør Højberg Christensen, der foretog en række undersøgelser i forbindelse med sagen om Churchill-Klubben, skriver i de følgende uddrag fra sin bog om skolerne i Danmark under besættelsen om undersøgelserne i Aalborg og baggrunden for rektor Galsters ufrivillige orlov.

A.C. Højberg Christensen. Skolen. Særtryk af Danmark under verdenskrig og besættelse bind IV. Odense 1947, side 43-58 (uddrag)

Langt den alvorligste Sag, som Ministeriet har beskæftiget sig med, er den store *Sabotagesag fra Aalborg Katedralskole*, som førte til, at Rektoren, Dr. Galster, maatte fratæde sin Tjeneste, saalænge Besættelsen varede.

Den 8. Maj 1942 arresterede i alt 8 Skolelever, 7 fra Aalborg Katedralskole og 1 fra en Privat Realskole i Aalborg, i Alderen fra 14-17 Aar, for en Række strafbare Forhold: Indbrud, Hærværk og Brandstiftelse i et Firma, som handlede med Værnemagten, Hærværk mod tyske Lastautomobiler og mod Værnemagts Skilte og Standere, Fremstilling og Omdeling af 400 antityske Smædeskrifter, Ildspaaættelse af Jernbanevogn med Camouflagemateriale, hvorved kun skete ringe Skade, Ildspaaættelse i en Jernbanevogn med Planer til Flyvemaskiner, hvorved Vognen med dens Indhold brændte helt op, samt Ildspaaættelse i en Jernbanevogn, hvorved Vognen og 14 Dæk og Slanger til Flyvemaskiner ødelagdes. Fremdeles Overmaling af Trappegange med Hagekors og Pile i forskellige Ejendomme i Aalborg. Endelig Tyveri fra tyske Barakker af Vaaben og Patroner, en Gasmasker og 44 Bæreremmer til Feltelefoner, et lignende Tyveri fra Lagerbygninger paa Godsbaneterrænet og fra Garderober i Hoteller og Konditorier, af Militærpistoler og Bajonetter. Fremdeles Indbrud i et Marinelager i Nørresundby og Forsøg paa Hærværk. Tillige tilstod to af Arrestanterne, 2 Brødre, medens de var Elever i Odense Katedralskole, at have forøvet forskelligt tilsvarende mindre Hærværk.

(.....)

For at skaffe Klarhed over Skolens Forhold til denne ogsaa for Katedralskolen alvorlige Sag sendte Ministeriet straks Undervisningsinspektøren ledsaget af en Sekretær til Aalborg..

(...)

Næste Dag havde Undervisningsinspektøren Lejlighed til at paahøre Forklaringerne i Retten af de 5 Drengene, der havde den største Strafskyld. De tilstod blankt, hvad de sigtedes for, og erklærede, at de ikke havde handlet efter Tilskyndelse eller under Paavirkning af nogen Voksen her i Landet, navnlig heller ikke af nogen Voksen paa Skolen, man at de havde stiftet en saakaldt "Churchill-Klub" med det formaal at irritere Tyskerne, som ingen anden herhjemme gjorde noget imod ("saa har de i hvert Fald ikke de Vaaben"), og at de herved havde været under paavirkning af den over engelsk Radio udsendte Opfordring til at danne saadanne Klubber, ligesom de, der skulde være oprettet i Frankrig, Holland og Belgien.

(.....)

Fra tysk Side vilde man hævde, at naar Eleverne opførte sig forkert, og det var in confesso, at dette ikke kunde lægges Hjemmene til Last, saa maatte Skolen have Skylden.

(.....)

Uden at komme ind paa Enkeltheder, som den Undersøgelse, der nu skulde foretages, maatte kunne skaffe Klarhed over, hævdede Undervisningsinspektøren, at han maatte være principielt uenig i en Betragtning, der under de givne Forhold tillagde Skolens Rektor og Lærernes Opdragervirksomhed en saa afgørende Betydning. Stærkere end den Opdragermagt, Lærerne repræsenterede, ogsaa stærkere end Forældrenes Opdragermagt, var Begivehedernes Magt.

(....)

De to næste Dage forhandlede med Rektor om det af Tyskerne forelagte Materiale og afhørtes alle Skolens Lærere samt Skolens Pedel

(....)

Efter endt Undersøgelse samlede Undervisningsinspektøren med Rektor og Lærerpersonalet og skildrede for dem Situationens Alvor og paalagde dem indtrængende af al Evne at bestræbe sig for at følge den af Ministeren angivne Linie. Han misbilligede alvorligt de unge Menneskers Handlemaade og erklærede sig personlig enig i Regeringens Politik.

(....)

Efter de foreliggende Vidnesbyrd var der saaledes intet Grundlag for at antage, at der, saaledes som det blev paastaet fra tysk Side, paa Skolen under Rektors Ledelse blev drevet en Hetz mod Tyskland. Paa den anden Side kunde der ikke herske Tvivl om Rektors personlige politiske Standpunkt. Dette var ikke alene stærkt nationalt, men ogsaa udpræget engelskvenligt. Dette kunde rent umiddelbart mærkes paa ham og i øvrigt forelaa der ogsaa fra enkelte Sider direkte Vidnesbyrd herom.

(....)

Den egentlige Aarsag til Drengenes Handlemaade maatte, som tidligere antydet, sikkert søges i de ekstraordinære Forhold og i de unge Menneskers idealistiske og absolutte Indstilling med ringe Forstaaelse for de Voksnes vanskelige Vilkaar. De antog, at ikke alene Rektors, men ogsaa Kongens Formaninger alene skyldtes, at man havde været nødt til at sige saadan. I ikke ringe Grad diskulperende for Aalborg Katedralskole var det endvidere, at det viste sig, at de to mest skyldige af Drengene allerede havde deltaget i ganske vist mindre alvorlige Sabotagehandling i Odense, inden de blev overflyttet til Aalborg Katedralskole.

(....)

Undervisningsinspektøren sluttede sin Beretning til Ministeriet om Aalborg-Sagen saaledes: ”Jeg mener, at der efter den Alvor, med hvilken Sagen er taget op baade fra Justitsministeriets og Undervisningsministeriets Side, herunder mine Henstillinger til Rektor og Lærerne, er Grund til at tro, at Skolen vil gøre sit yderste for at undgaa at skabe en Irritation, der kunde gøre det nærliggende for Tyskerne at lægge Skolen eventuelle fremtidige Episoder til Last.”

Den 19. Maj, umiddelbart inden Undervisningsinspektøren afgav sin Beretning til

Undervisningsministeriet, foretog den tyske Gesandt en Démarche overfor

Undervisningsministeriet og krævede efter udtrykkelig Ordre fra Berlin Rektors øjeblikkelige Fratræden. En Forflyttelse vilde ikke være tilstrækkelig. Henvendelsen var holdt i en overordentlig alvorlig og skarp Tone. Gesandten udtalte sin Forbavselse over, at Undervisningsministeren ikke paa eget Initiativ havde suspenderet Rektor. Hvis Undervisningsministeren ikke var sin Opgave voksen, kunde han ikke forblive i sit Embede. Gesandten bemærkede videre, at det var en kendt Sag, at Rektor havde efterkommet de forskellige Instruktioner fra Undervisningsministeriet paa en

saadan Maade, at Eleverne fik det Indtryk, at de i Virkeligheden ikke burde tage noget Hensyn til forskellige Formaninger og Advarsler.

(...)

Ved skrivelse af 20. Maj meddelte Ministeriet derefter Rektor, at man – selvom der efter det oplyste ikke kunde tillægges Skolen noget som helst direkte eller indirekte Ansvar for de af dens Elever begaaede strafbare Handlinger – maatte finde det rettest, at han, som Forholdende laa, indtil videre fratraadte Skolens ledelse.